

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA OTA – ONALAR HAMKORLIGI ASOSIDA TA'LIMY FAOLIYATNI OLIB BORISH

Buronova Dilfuza Tuxtayevna

Navoi viloyati Navbahor tumani 4-son DMTT direktori

Annatatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim bilan ota-ona hamkorligi, bog'liq jihatlari va albatta maqsad va vazifalari xususida so'z yuritiladi.

Аннотация: В статье говорится о сотрудничестве родителей с дошкольным образованием, связанных с ним аспектах и, конечно же, целях и задачах.

Abstract: The article talks about the cooperation of parents with preschool education, related aspects and, of course, goals and objectives.

Kalit so'zlar: Ota-ona, hamkorlik, maktabgacha ta'lim, tarbiyachi, samara, tarbiyalanuvchi, maqsad.

Ключевые слова: Родители, сотрудничество, дошкольное образование, педагог, эффективность, ученик, цель.

Key words: Parents, cooperation, preschool education, teacher, effectiveness, student, goal.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti oila bilan hamkorlikning uzliksiz ta'limiy jarayoni hisoblanib, ota-onalar bilan hamkorlikga kirishishdan oldin so'rovnioma o'tkazib ularni maktabgacha ta'lim tashkilotiga bo'lgan qarashlarini, ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda oilaviy sharoitlarini o'rganish va olingan ma'lumotlarni tahlil qilib u oila bilan qay tariqa hamkorlik qilishni rejalashtirish. Ota-onalar bilan jamoa tarzida va yakkama-yakka holda ishlash shakllarini mohirlik bilan olib borish, pedagogik tadqiqot ishlarini tashkil qilish tufayli bolalarni tarbiyalash va ular orqali ijobiy natijaga erishish mumkin.

Oila va bolalar bog'chalari o'rtasidagi munosabatlarning nazariy jihatlari

Ota-onalar bilan uzoq vaqt davomida o'zaro munosabatlar psixologlar va o'qituvchilar o'rtasidagi tortishuvlar mavzusidir. Ko'pgina buyuk o'qituvchilar oilaviy ta'limni ustuvor vazifa sifatida ilgari surdilar, ammo ta'lim tashkilotlarini birinchi o'ringa qo'yganlar ham bor edi: bolalar bog'chalari, maktablar. Masalan, polshalik o'qituvchi Yan Kamenskiy ona maktabini bolaning onasidan olgan bilimlar tizimi deb atagan. U birinchi bo'lib ota-onalar bilan o'zaro munosabatlar tamoyillarini yaratgan. O'qituvchi chaqaloqning intellektual rivojlanishi, uning jamiyat sharoitlariga moslashishi bevosita ona g'amxo'rligining mazmunli va xilma-xilligiga bog'liq deb hisoblardi. Pedagog va gumanist Pestalotsi oilani haqiqiy tarbiya organi deb

hisoblagan. Aynan u erda bola "hayot maktabini" o'rganadi, turli muammolarni mustaqil ravishda hal qilishni o'rganadi.

Jamiyatda ro'y berayotgan siyosiy, ijtimoiy-madaniy, iqtisodiy o'zgarishlar ta'lim tizimiga ham o'z ta'sirini o'tkazdi. Pedagogik nazariyani targ'ib qilish orqali ota-onalar va o'qituvchilar bilan o'zaro hamkorlik hamkorlik orqali amalga oshiriladi.

MTT bilan ota – onalarning bir-biriga bog'liq jihatlar. MTT bilan ota-onalar burchlari va vazifalari, maqsadi bir-biriga o'xshaydi. MTTning asosy maqsadi bolalarni o'qitish, tarbiyalash, qarab turish va parvarish qilish jarayonida paydo bo'ladigan tomonlarning huquqlari, majburiyatlari va javobgarligini sezishlari amalga oshiruvchi ta'lim – tarbiya

jarayonini olib borishdan iborat bo'lsa, ota-ona bolalarni ma'naviy barkamol qilib shakllantirishdagi asoslarni hosil qilishda MTTdan samarali foydalanish va bola aqliy kamolotini ma'naviy kamolot bilan uyg'un holda rivojlantirishga erishishdir. Bolalarning MTTdagi hayot kechirishini tashkil etishda faol ishtirok etish. Bolalarning jismoniy va ruhiy sog'lig'i uchun g'amxo'rlik qilish. Maktabgacha ta'lim esa ustaviga muvofiq bo'lgan zarur shart– sharoitlarni ta'minlaydi. Bolalar hayotini muhofaza qilish va sog'lig'ini mustahkamlashga doimo g'amxo'rlik qilishdir. Bola shaxsini shakllantirish, bilimga qiziqishini rivojlantirishdir. MTTda bolaning intellektual, shaxsiy va jismoniy rivojlanishini ta'minlanadi. Bolada onglilik va ijodkorlikka qiziqish oshadi. Bunda MTTdagi va oiladagi ma'naviy sog'lom muhit e'tiborga olinadi. Ixtisoslashtirilgan MTTda bunga boshqa talab qo'yiladi. Bunda bolalarga ma'naviy immunologik tarbiya berish asos qilib olinadi. Oila va bola ma'naviyatining sog'lom bo'lishiga e'tibor beriladi. Bolalardagi tozalik, ozodalik, tartib – intizomlilik kabi insoniy sifatlar shakllanishiga asos yaratiladi. Bolalardagi ma'naviy – axloqiy tarbiya rivojlanishi e'tiborga olinadi. Bolalar ongida ezgulik insonlarni yaxshilikka yetaklashi haqidagi ma'lumotlar paydo bo'lishi e'tiborda bo'ladi. Turli salbiy oqibatlar haqida bolalar ongida tasavvur paydo bo'ladi. "Ibrat – namuna – hayot dorilfununi" turkumi-dagi ma'lumotlardan foydalanish kerak. Bola tarbiyasidagi rag'batlantirish va jazolash me'yorlariga amal qilish lozim bo'ladi. Qiziqishga oid faol-iyatga moyillik kuchli bo'ladi.

MTT va oila uyg'unligida bola tarbiyasi samarali kechadi, agarda, birinchidan, MTTlaridagi ta'lim – tarbiya jarayonining optimal variantlari yaratilgan bo'lsa, ikkinchidan, ota – onalar bolalar tarbiyasining quyidagi ma'naviy jihatlariga e'tibor berilsa:

- ✚ Sogʻlom oilaviy muhit;
- ✚ oila maʼnaviyati;
- ✚ oilada bolaga maʼnaviy – immunologik tarbiya berish omillari;
- ✚ oilada bola tarbiyasiga oid munosabatlar; oilada bola tarbiyasiga oid salbiy holatlarga qarshi munosabatlar;

MTTning maqsad va vazifalari quyidagilardan iborat:

- ✚ bolaning shaxsiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qoʻyilgan davlat talablari asosida hamda MTT davlat oʻquv dasturiga muvofiq uning har tomonlama va barkamol rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish;
- ✚ maktabgacha yoshdagi bolalarning taʼlim va tarbiya jarayonini tashkil etish va amalga oshirish;
- ✚ bolalarning ilk rivojlanishi masalalarida oila va mahalliy jamoatchilik oʻrtasida oʻzaro hamkorlikni tashkil etish va amalga oshirish.

Xulosa qilib aytganda maktabgacha taʼlimda ota-onalar bilan hamkorlikni yoʻlga qoʻyish haqida gap borar ekan avvalob ularni bir-biriga bogʻlaydigan usullarni oʻylab topish lozim. Masalan, ota-onalar yigʻilishlari. Bunda ota-ona bolasi haqida eng koʻp maʼlumotlarni shu jarayonda oladi. Ularga yigʻilishda oʻzi uchun bolasi haqida mavzularni tanlashda quyidagi roʻyxat taqdim etilishi samarali:

- ✚ bolaning oʻsishi va rivojlanishi;
- ✚ qiyin xulq-atvorni qanday tuzatish mumkin;
- ✚ bolaning ovqatlanishi; bolalar kasalliklari; oʻyin orqali oʻrgatish;
- ✚ shaxsiy qadr-qimmat hissini rivojlantirish; nutqni rivojlantirish;
- ✚ oʻyinchoqlarni tanlash va h.k. Yana bir muhim usullardan biri bu bolalar bogʻchalarida ota-ona burchaklarini tashkillashtirishdir.

Bu burchak har bir guruhda boʻlishi shart. Ularning asosiy maqsadi bolalar va bolalar bogʻchasida nima qilayotgani haqida onalar va onalarga xabar berishdir. Ushbu stendlarda turli xabarlar, tugʻilgan kun, tabriklar berilsa ota-ota xabardor boʻlib turadi. . Ikkinchidan, asosiy narsa, bolasi haqidagi qiziqarli va gʻayrioddiy bir hikoya bilan tanishishtirib borish kerak. Asosiy maqsad - ota-onalar uchun stendlardagi barcha muhim maʼlumotlarni optimallashtirish va guruhning ichki xonasida yaxshi niyat va qulaylik yaratish. Ota –onalar uchun tadbirlar Barcha bolalarni otalari uchun tashkil etilgan tadbirga taklif qilish ham samara beradi. Otalarning MTTdagi pedagogik jarayonlarga qay tarzda ishtirok etishlarini aniqlashtirish, yaʼni ular balkim, ustachilik qilishni, ovqat tayyorlashni biladilar yoki sanʼatdan mashgʻulot oʻtkazish uchun xonani jihozlashga yordam berishlari mumkin. Mahoratli tarbiyachi bir-birlarini maʼnaviy jihatdan qoʻllab- quvvatlashlari uchun ikki nafar otani guruhga yoki yigʻilishga birgalikda kelishga taklif etadi, otalar bir-birlari bilan uchrashishlari va oʻz bolalari toʻgʻrisida fikr almashishlari uchun tadbir tashkil etadi. Maktabgacha taʼlim

tashkilotlari xodimlari tarbiyalanuvchilarning uylariga tashriflar o'tkazgan holda ota-onalar bilan va undan tashqari ularning boshqa oilaviy yaqin insonlari bilan yaqindan tanishi, ularning oilaviy va do'stona muhitlarini o'rganishi, o'z tajriba va sohalaridan kelib chiqqan holda oiladagilarga tarbiyalanuvchilar uchun kerakli bo'lgan muhim omillar va oilaviy o'zaro do'stona muhitning bola psixologiyasi va uning ma'naviy kamoloti va yuksak salohiyati uchun naqadar muhim ekanligini tushuntirish ishlarini olib borish kabi bir qator hamkorlik tizimlari orqali bolajonlarni har tarafdin qo'llab-quvvatlash, ularni jismonan va ma'nan yetuk, o'ziga ishonchli, o'z maqsadiga ega bo'lgan komil insonlar qilib tarbiyalashda ota-onalarning va oiladagilarning ham o'rni, ular bilan o'rnatilgan aloqa va hamkorliklarning naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligini tatbiq etish mumkin va bu zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Arziqulova S.F. "Экономика и социум" №10(89) 2021.
2. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari. Toshkent-2018 yil. 8-bet
3. "Ilm yo'li" variativ dasturi. Toshkent "Sano-standart" 2020 yil. 13, 15-bet.